

BATI AVRUPA'DAKI
POLİTİK-ÖRGÜTSEL ÇALIŞMALAR ÜZERİNE
RAPOR
15 Şubat 1989

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

İÇİNDEKİLER

BATI AVRUPADA YÜRÜTME KOMİTESİNİN OLUŞUMU	3
İç örgütlenme çalışmaları	3
GENEL ÖRGÜTSEL DURUM	6
Örgütsel çalışmalar	7
BAŞLICA POLİTİK FAALİYETLER	11
TÜRKİYELİ POLİTİK GÜÇLERLE İLİŞKİLER	15

BATI AVRUPA YÜRÜTME KOMİTESİNİN OLUŞUMU

Batı Avrupa Yürütme Komite'sinin kurulmasına, Birlik Kongresinin ardından yapılan ilk PB toplantısında karar verildi. Politik Büro bu komitenin görevini "MK ve PB kararlarının Batı Avrupa'da yaşama geçirilmesini sağlamak, partimizin Batı Avrupa'daki bütün politik faaliyetini merkezi olarak yönlendirmek ve koordine etmek" olarak belirledi. Bu komite çalışmalarından sorumlu olmak üzere PB üyesi Erdal Talu'yu görevlendirdi.

PB kararına bağlı olarak, Batı Avrupa Yürütme Komitesinin kadrolarının ve görev alanlarının belirlenmesi, iç örgütlenmesinin tamamlanması oldukça uzun bir süre aldı. Bunun başlıca nedenleri şunlardır:

- 1- Birlik Kongresinin ardından, partimizin politik faaliyetini bir bütün olarak, yukardan aşağıya yeniden organize edilmesi ihtiyacı vardı. Ancak bu reorganizasyon ihtiyacı aynı zamanda, partimizin başlattığı yasallaşma mücadelesine bağlı olarak gündeme gelen bir dizi yeni politik görev ve hızla çözülmesi gereken pratik işler süreciyle içice geçti.
- 2- Partimizin politik faaliyetinin bir bütün olarak yeniden organize edilmesi ihtiyacına karşılık, Merkez Yönetim Organları, bu sorunu sistemli bir çalışmanın parçası olarak ele almadı. Partinin ana yönetim organlarında sorumluluk üslenen kadrolarında katılımıyla, partinin içinde bulunduğu bugünkü mücadele döneminde öne çıkan politik görevlere bağlı olarak bütünsel bir örgütsel reorganizasyon konsepti geliştirilmedi. Daha çok hemen önümüzde duran işlere uygun olarak atılacak ilk adımlar belirlendi. Bu nedenle sorunları belli bir öncelik ve konsepte bağlı olarak, adım adım çözerek ilerleyen bir örgütsel çalışma yerine, "el yordamıyla" ve varolan duruma uygun bir çalışma biçimi ağırlık kazandı.
- 3- Bu eksikliklere bağlı olarak Batı Avrupa'da bulunan MK üyelerinin ve onu yönetici kadroların, hangi alanlarda sorumluluk üslenecekleri ve nasıl istihdam edileceklerini belirlemek zaman aldı. Ayrıca bu konu bugün de bütünüyle çözülmüş olmaktan uzaktır.

Yukarıda değindiğimiz nedenler Batı Avrupa Yürütme Komitesinin de oluşumunu engelledi. Komite, bir dizi yürütülen politik-pratik faaliyetin içinde, kadroları ve görev alanları belirlenmeye çalışarak oluşturuldu. Komite'nin çalışmaya başlaması Ağustos 88 tarihini buldu.

İç Örgütlenme Çalışmaları

Batı Avrupa Yürütme Komitesi, Erdal Talu voldaşın sorumluluğunda MK üyeleri Feridun Gürgöz, Erol Povraz, Cemal Kıral, Yavuz Ünal ve

ve Ahmet Kardam yoldaşlar ile Ali Söylemezoğlu yoldaşın katılımıyla oluşturuldu. Komite görev alanlarını şöyle belirledi:

- 1- Batı Avrupa'nın değişik ülkelerinde yürütülen parti faaliyetini, örgütsel planda merkezi olarak yönlendirmek ve ko-ordine etmek.
- 2-Partimizin Duisburg merkezinde örgütlenen bütün basın-yayın faaliyetini (Türkiye Postası, Yeni Yol, BEM ve diğer parti yayınları) yürütmek.
- 3-Partimizin Batı Avrupa'daki Merkezi Dayanışma girişimlerini ve uluslararası kurum ve politik güçlere yönelik çalışmalarını örgütlemek.
- 4- Partimizin Türkiyeli değişik politik parti ve güçlerle merkezi ilişkilerini yürütmek.

Bu görev alanlarına bağlı olarak Batı Avrupa Yürütme Komitesinin ana işlevi değişik ülkelerdeki politik örgütsel çalışmaların, Batı Avrupa çapında basın-yayın, dayanışma-uluslararası ilişkiler ve Türkiyeli politik güçlerle ilişkiler faaliyetinin yürütülmesi olarak belirlendi. Batı Avrupa Yürütme Komitesi, faaliyet alanlarına bağlı olarak kendi içinde yaptığı görev bölüşümü ile her bir üyenin sorumluluğunu belirlemeye çalıştı. Bugün partimiz Batı Avrupa çapında 11 ülkede (Federal Almanya, Batı Berlin, Hollanda, Fransa, Belçika, İngiltere, Danimarka, İsveç, Avusturya, İsviçre ve Yunanistan) toplam yaklaşık 800 parti üyesini kapsayan, örgütlü politik faaliyet yürütmektedir. Bu politik örgütsel faaliyeti yönlendirmek amacıyla Batı Avrupa Yürütme Komitesi kendi içinde Erdal yoldaş İngiltere, İsveç, ve Danimarka parti örgütleriyle, Feridun yoldaş FAC ve Avusturya parti örgütleriyle, Cemal yoldaş Fransa, Belçika ve İsviçre parti örgütleriyle ve Erol yoldaş Yunanistan parti örgütüyle, Yavuz yoldaş Hollanda parti örgütüyle, Ahmet yoldaş Batı Berlin parti örgütüyle ilişkileri yürütmekle görevlendirdi. Basın-yayın faaliyetlerine bağlı olarak Yavuz Yoldaşın, Türkiye Postası ve Duisburg merkezindeki parti kolektifinin yönetim sorumluluğunu üstlenmesine, Ahmet yoldaşın ise Yeni Yol ve BEM çalışmalarından sorumlu olmasına karar verildi. Ali Söylemezoğlu yoldaş merkezi dayanışma ve uluslararası ilişkiler alanında görev aldı. Türkiyeli sol güçlerle ilişkiler alanındaki sorumluluğu Ahmet Yoldaş üstlenirken, mali konularda Erol yoldaş görev aldı.

Batı Avrupa Yürütme Komitesi, görev alanlarını ve burada sorumluluk alan üyeleri belirlemiş olmakla birlikte komitenin, faaliyet alanının bütününde politik yönlendiricilik görevini yerine getirebilecek ve Batı Avrupa'daki çalışmaları gereken düzeyde yürütebilecek, düzenli ve oturmuş bir parti çalışması yürüttüğü söylenemez. Bunun başlıca nedenleri şöyle sıralanabilir:

1- Batı Avrupa Yürütme Komitesinin, üstlendiği görevleri yerine getirebilecek, operatif bir çalışma yürütmesinin önündeki engeller henüz aşılmış değildir. Bu engellerin başında kadro ihtiyacı geliyor. Özellikle basın yayın, dayanışma ve uluslararası ilişkiler, Türkiyeli politik güçlerle ilişkiler alanında, asgari bir faaliyetin örgütlenmesi için gerekli kadro ihtiyacı sağlanmış değildir. Operatif çalışma konusunda diğer engeller olarak, düzenli bir büro çalışmasının örgütlenmemiş olması ve yeterli mali, teknik olanakların sağlanmamış olması sayılabilir.

2- Batı Avrupa'nın değişik ülkelerinde politik faaliyet yürüten parti örgütlerimiz, önümüzdeki politik görevleri çözecek biçimde, örgütsel açıdan yapılanmış değildir. Batı Avrupa'daki parti faaliyetimizin amaçlarına ve öncelikli politik görevlere bağlı olarak bütün ülkelerdeki parti yapılarını yeniden düzenlemek gereği vardır.

Yukarıdaki nedenlere bağlı olarak, önümüzdeki dönemde, Batı Avrupa Yürütme Komitesinin iç örgütlenmesini tamamlamak gerekiyor. Burada öncelikle komitenin yöneldiği ana görev alanlarında (basın-yayın, dayanışma ve uluslararası ilişkiler, Türkiyeli politik güçlerle ilişkiler) merkez çalışmayı örgütleyecek, kendine yeterli birimler oluşturmak amaçlanmalıdır. Ayrıca düzenli bir büro çalışmasının örgütlenmesi ve gerekli teknik olanakların sağlanması hedeflenmelidir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ

GENEL ÖRGÜTSEL DURUM

Batı Avrupa'da partimizin örgütsel durumunu değerlendirmek açısından Eylül 1988 tarihinde yapılan, Batı Avrupa'da bulunan MK üyelerinin, li Batı Avrupa ülkesinde varolan Bölge Komitesi üyelerinin ve aktif yönetici kadrolarının katıldığı, Politik Büronun genişletilmiş Toplantısı a dından bütün örgütlere gönderilen " değerlendirme" yazısı temel alınabilir. Politik Büro'nun bu değerlendirmesi, partimizin B. Avrupa'daki örgütsel durumunu ve başlıca sorunları ele almaktadır. Bugünkü durumumuzu kısaca , "politik faaliyet düzeyimizin yetersiz kalması, parti kadrolarının bütününün harekete geçirilememesi ve bu durumun parti içinde yol açtığı hoşnutsuzluk" olarak tanımlamak mümkündür. Bu durumun başlıca nedeni, partimizin öne koyduğu politik amaçlara bağlı bir politik çalışma anlayışının geliştirilmemiş olmasıdır. Bu durum kendisini en açık biçimde, partinin getirdiği yeni politika ile yürüttüğümüz pratik örgütsel faaliyet arasında, politika ile iş arasında açıklık olarak gösteriyor.

Bugünkü örgütsel sorunları aşmak için bunun nedenleri ve "varolan durumda" neyi değiştirmek zorunda olduğumuzu, bunu başarmak için yakalaması gereken ana halkayı daha somut belirlemeye ihtiyacımız var. Bununla şöyle sıralayabiliriz:

1- Bugün Batı Avrupa'da, partimizin kadrolarını ve potansiyellerini bütünüyle harekete geçirememizde, politik faaliyetimizin amaçlarının ve perspektiflerinin açık olmayışı belirleyici bir rol oynuyor. Gerçekti kadrolarımızın zihninde uzunca bir süredir varolan, "Batı Avrupa'da bir TBKP üyesinin rolünün ve politik işlevinin nasıl tanımlanacağı" sorusu, en açık bir biçimde kendisini son dönemde yapılan konferanslarda, Batı Avrupa tezleri üzerindeki tartışmalarda göstermiştir. Kadrolarımızın büyük çoğunluğunun kafasında, partimizin bütünsel politik faaliyetine Batı Avrupa'dan nasıl katılacağı net değildir.

"Bir bölümüne göre Batı Avrupa'da "ülkeye yönelik politik faaliyet yaşamdan kopuk" bir zorlamadır Batı Avrupa'da TBKP'ün politik faaliyetine ihtiyacı kalmayacaktır. Böylesi bir durumda ve yakın gelecekte partimizin bütünü harekete geçirmede yetersiz kalınması doğal bir sonuç olmaktadır. Bu nedenle önümüzdeki dönemde, Batı Avrupa'daki örgütsel çalışmalarımızda esas ağırlık bu sorunu aydınlatmaya yönelik geniş bir parti içi tartışmanın örgütlenmesine verilmek zorundadır. Ancak bu tartışma, önceki deneyimlerimizden farklı olarak sistemli bir biçimde yürütülmeli, doğru bir biçimde yönlendirilmeli ve somut sonuçlara süratle ulaştırılacak tarzda örgütlenmelidir. Batı Avrupa'daki politik faaliyetimizi amaçları ve perspektifleri üzerine açık görüşlere sahip olmak, durgun-

luğu aşmada yakalanacak ana halka durumundadır.

2- Partimizin yukardan aşağıya politik çalışma anlayışının bütünüyle yenilenmesinin zorunluluğu bilince çıkarılmalıdır. Henüz bunun zorunluluğu ve nasıl başarılabacağı yeterince kavranmış değildir. Yeni politikamızın özü, politik gelişmelere müdahale etmek, varolan durumu adım adım değiştirmektir. Bu politikaya uygun bir pratik-örgütsel faaliyet yürütmek gerekiyor. Bunun başarılması için, her düzeyde parti örgüt ve kadrolarımızın sosyal ve politik yaşam içinde aktif biçimde yer alması zorunludur. Parti örgüt ve üyelerimizin buldukları ülkede, Türkiyeli yığının doğrudan ilgilendiren sosyal ve politik gelişmeler içinde, bu gelişmeleri etkilemeye yönelik bir politik faaliyet örgütlemeyeyönelmelerini sağlamak gerekiyor. Kendimizi ve politik çalışma anlayışımızı yenilemeye başlamak, böylesi bir günlük pratik faaliyeti örgütlemeye başlamaktan geçiyor.

3- Partimizin B.Avrupa'daki örgütsel yapısını, politik amaçlarımıza ve öne sürdüğümüz politik görevlerimize bağlı olarak yeniden düzenlemek gerekiyor. Bu örgütsel yeniden düzenleme çalışması belli bir konseptte bağlı olarak adım adım gerçekleştirilmelidir. Örgütsel yeniden düzenleme konsepti hazırlanırken, parti çalışmalarının daha açık ve legal biçimler altında örgütlenmesi ve tüzükde belirtilen örgüt hiyerarşisine bağlı bir yapılanma yerine, belirlenen politik amaçlara bağlı bir yapılanmanın geliştirilmesine özen gösterilmelidir.

Örgütsel Çalışmalar

Bat Avrupa Yürütme Komitesi çalışmaya başlamasının ardından, örgütsel faaliyetini öncelikle Batı Avrupa'daki politik-örgütsel faaliyetimizin durumunu, başlıca sorunlarımız ve nedenlerini, aktif yönetici kadroların katılımıyla değerlendirmeye ve saptamaya çalıştı, Politik Büro'nun genişletilmiş toplantısı bu doğrultuda atılan bir adımdı. Toplantı, belli bir dönem içindeki politik faaliyetimizin gözden geçirilmesi, zayıflıklarımızın ortaya konulması ve yeni döneme ilişkin yaklaşımların kolektif bir tartışma zemini üzerinde geliştirilmesi açısından Politik Büronun gerçekleştirdiği en geniş katılımlı örgüt toplantısıydı. Bu toplantı Batı Avrupa'daki politik faaliyetimiz konusunda şu gerçekleri ortaya koydu:

1- Partimizin politik faaliyetindeki "durgunluğun", esas olarak pratik-örgütsel çalışmaların, politik faaliyet yürütmekten, politika yapmaktan uzak bir niteliğe sahip olmasından kaynaklandığını ve bunu aşmanın parti örgütlerinin yukardan aşağıya, politik çalışma anlayışını bütünüyle yenilemesine bağlı olduğunu;

2- Partimizin, Batı Avrupa'daki faaliyetimiz üzerine, bütünsel bir politikaya sahip olmadığını ve bu faaliyetin genel olarak parti örgütlerinin "kendi anlayışlarına göre", el yordamıyla ve günlük pratik görevlere bağlı olarak "kendiliğinden" yürütülen bir faaliyet düzeyinde bulunduğunu;

3- Bu durumu değiştirmek için, Batı Avrupa'daki politik faaliyetimiz, nasıl bir politik çalışma anlayışı ve nasıl bir parti soruları üzerinde, yoğun bir tartışma süreci sonucunda, parti örgüt ve üyelerinin bir görüş ve anlayış birliği ne ulaşmasının zorunluluk olduğunu;

4- Batı Avrupa'daki politik faaliyetimiz, amaçlarına göre, parti örgütlenmesini ve basın-yayın faaliyetimizi yeniden organize etme ihtiyacının kendisini dayattığını;

5- Yürüttüğümüz dayanışma çalışmalarında ortaya çıkan başlıca zayıflıklarımızı gösterdi.

Genişletilmiş toplantıyı ve sonuçlarını değerlendiren Batı Avrupa Yürütme Komitesi, Batı Avrupa çapında parti konferansları toplanmasına karar verdi. Bu konferanslarda önümüze 3 yönlü bir amaç koymaya çalıştık. Birincisi, bütün Batı Avrupa çapında TİP ve TKP kökenli parti örgüt ve üyelerini, aşağıdan yukarıya demokratik konferanslar süreci içinde birleştirmek ve seçimle yeni yönetimleri belirlemek. İkincisi, Batı Avrupa'daki politik faaliyetimizin amaç ve perspektiflerini tartışarak bir anlayış birliğine ulaşmak. Üçüncüsü, her ülkede önümüzdeki dönemde yürütülecek politik faaliyet üzerine bir yaklaşım geliştirmek ve tartışmalarımızı somut işe yönelik yürütmeye çalışarak politik çalışmalarımızı hızlandıracak bir irade birliği yaratmak.

Batı Avrupa'daki parti konferanslarının, İsveç hariç, tamamlanmasından sonra komitemiz, yaptığı değerlendirmede şu tespitlerde birleşti: Konferanslar, parti içi demokrasinin gelişimi açısından önemli bir adım oldu. Daha önceki konferanslarla kıyaslanmıyacak canlı bir tartışma ortamı, bu tartışmaya üyelerin katılım düzeyi, parti çalışmalarına eleştirel yaklaşımları, görüşlerini açıklıkla ortaya koymaları ve tüzüksel haklarını kullanma düzeyi bunun başlıca göstergeleriydi. Konferanslardaki tartışmalarda, eskiye oranla çok daha zengin düşünce, görüş ve yaklaşımlar öne sürüldü. Zengin bir potansiyele sahip olduğumuz daha açık görüldü. Parti üyelerinin düşünmeye ve tartışmaya başladığı dinamik bir sürece girildi. Ancak bu durum, yönetici organların rolünü eskiye oranla olağan üstü arttırıyor. Ortaya konan düşünce ve görüşlerde henüz bir netliğe ve farklı yaklaşımların sentezinden, somut politikale belirleme aşamasına ulaşmış değiliz. Bu nedenle yeni yeni harekete geçen dinamiğin ve canlı tartışma ortamının çürümesine izin verilmemelidir.

Konferansta öne koyduğumuz hedefler açısından bakıldığında TİP ve TKP kökeninden gelen örgütlerin birleşme süreci, herhangi bir sorunla karşılaşılmaksızın tamamlanmıştır. Batı Avrupa'daki politik faaliyetimiz üzerine tartışmayı ise sonuçlandıracak bir olgunluğa ulaştıramadık. Bu eksiklikte, Batı Avrupa Yürütme Komitesinin hazırladığı ilk metnin yetersizliği, konferanslarda bu konuda geniş bir tartışma yürütme için yeterli zamanın olmayışı ve tartışmaları somut sonuçlara ulaştırmak bir tarzda örgütlenme yetersizliği belirleyici rol oynadı. Ayrıca bu konudaki ilk tur tartışmalarda, birbiriyle bağdaştırılması "olanaksız" farklı yaklaşımların ipuçlarının ortaya çıkması ve tartışmanın, gerçekte zihinlerde varolan, "TBKP'nin Batı Avrupa'daki varlığı" sorusunda içeren bir nitelik kazanması daha geniş bir tartışmayı zorunlu hale getirdi. Her ülkede, önümüzdeki dönem politik faaliyetin hangi hedeflere yöneleceği konusu ise, konferanslarda genel olarak en az ele alınan konu oldu. Batı Avrupa'daki politik faaliyetimiz üzerine tartışmanın açıklığa kavuşmamış olması bunda belirli bir rol oynadı. Diğer bir neden, parti örgüt ve üyelerimizin sosyal ve politik yaşamla bağlarının, günlük politik çalışma düzeyinin zayıflığıdır. Konferanslarımızdaki bu eksiklik, politik faaliyet düzeyimizi yükseltmek için gerekli enerji ve ortak iradenin yaratılmasındaki en büyük zayıflığımızı oluşturuyor. Kimi yoldaşlarımızın dile getirdiği gibi, "yüzümüzü işe dönmek" için konferans sürecindeki bu eksikliği yeniden ele alma gereği vardır.

Bu değerlendirmeden yola çıkarak Batı Avrupa Yürütme Komitesi, Merkez Komitesine, Batı Avrupa parti konferansının toplanmasını önerme kararı almıştır. Amacımız konferanslarla önümüze koyduğumuz hedeflere ulaşmaktır. Buna bağlı olarak Batı Avrupa Yürütme Komitesi, tartışmalarda gelen görüş, öneri ve eleştirilerden yararlanarak, Batı Avrupa'daki politik faaliyetimiz üzerine ^{yeni} bir tartışma metni hazırlamayı, bu metni ve hazırlık süreci içinde eğer bütünüyle farklı yaklaşımlar ortaya çıkarsa, bu görüşleri içeren diğer metinleri ülke konferanslarında ele almayı ve seçilmiş delegelerle toplanacak Batı Avrupa konferanslarında sonuçlandırmayı düşünmektedir. Yaptığımız çalışma planına göre bu süreci, Haziran ayı ortalarına kadar bitirmeyi öngörmekteyiz.

Konferansları değerlendiren Batı Avrupa Yürütme Komitesi, parti içi yaşam açısından eskiden yaşamadığımız, yeni bir döneme girmekte olduğumuzu düşünüyor. Bu dönem, Batı Avrupa'daki politik faaliyetimiz, nasıl bir politik çalışma ve nasıl bir parti gibi, örgütsel faaliyetimizin geleceğini belirleyecek son derece önemli konularda, giderek farklı görüşlerin ortaya çıkmaya başladığı ve bu farklı görüş platformları etrafında parti üyelerinin kümelenildiği bir dönem özelliği kazanıyor. Tek başına alındığında bu kaygı verici bir gelişme değildir. Ancak sürecin "kendiliğinden" gelişmeye bırakılması ve yönetici organların aktif politik-örgütsel değil- müdahalelerde bulunmaması halinde bu sürecin, bir "örgütsel bunalıma" dönüşmesi tehlikesi vardır. Bir

taraftan farklı görüş ve yaklaşımlardan zenginlik kaynağı olarak yararlanarak, tartıştığımız konularda politika ve anlayışlarımızı geliştirecek ve yenileyecek sentezlere ulaşmamızı sağlayacak süreçleri parti içinde örgütlemek gerekiyor. Bunun bir yanı, parti içi demokrasiyi ve tartışmayı daha da geliştirmektir. Diğer yandan bu süreç, adım adım düşüncelerimizin geliştiği, görüşlerimizin olgunlaştığı ve tartışma düzeyinin yükseldiği bir süreç niteliği kazandırmak için, politik olarak yönlendirme ihtiyacı yanıtızsız kalmamalıdır. Bu politik müdahale, her düzeyde yönetici organların ve tek tek yönetici kadroların, tartışma içindeki politik aktifliğine bağlıdır. Önemli gördüğümüz ikinci yan, bu tartışma süreci içinde farklı görüşlerden ne kadar gelişkin sentezlere ulaşmayı başarırırsak başaralım, parti içinde "eskiden" olduğu gibi, monolitik görüşlere varamıyacağız. Bu durumda azınlıkta kalan farklı görüşlerle birlikte hareket etme ustalığını öğrenmek zorundayız. Bunun en önemli unsurları, azınlıkta kalan görüşün, parti içinde "yaşam hakkına" büyük bir titizlikle sahip çıkmak ve onun parti bünyesine "yabancı" bir unsur olarak "mahkum edilerek" rededilmesine izin vermemektir. Diğer yandan, parti içinde her kademedede demokratik karar alma mekanizmasını geliştirmek ve farklı görüşlere sahip parti üyelerini, politik faaliyetimizin çeşitliliği ve zenginliği içinde, parti eylemine kendi katkılarını yapmalarını sağlamak gerekiyor. Batı Avrupa Yürütme Komitesi, üçüncü olarak, bu sürecin parti içinde olumlu ve yapıcı bir psikolojik ortam yaratılarak yaşanmasının büyük bir önem taşıdığına inanıyor. Bu nedenle önümüzdeki dönemde, farklı görüş ve yaklaşımları olan azınlığın, somut olarak her kademedede karar alma ve daha önemlisi, örgütsel yönetim sorumluluğuna katmayı amaçlamak gerekiyor. Bunun yanısıra, parti yaşamında demokrasinin evrensel normlarının dejenere edilmesine ve parti tüzüğüne belirlediği parti üyelik normlarının çürütülmesine izin vermeyecek kararlı bir tutum izlenmelidir. Komitemiz, bu süreçte izlenecek politika konusunda yukarıda açıklamaya çalıştığımız anlayışın bir bütün oluşturduğunu düşünüyor. Bunun sadece bir yanına ağırlık vermek, sürecin çarpık bir biçimde gelişmesine, ve bizim çözülmesi daha da güçleşecek sorunlarla karşı karşıya kalmamıza yol açacaktır. Çok daha önemlisi, bu anlayış, sadece bizim sözlerimizde dile gelmekle, parti basınında veya belgelerinde yazılmakla kalmamalıdır. Bizim işimizde, parti yaşamı içindeki uygulaması ile, bütün parti üyelerinin kendi gözleriyle gördüğü, somut bir gerçek olarak ortada olmalıdır.

BAŞLICA POLİTİK FAALİYETLER

Batı Avrupa Yürütme Komitesinin, çalışma dönemi içinde örgütlediği ana politik girişim, yurt dışında yaşayan politik göçmenlerin ilk grubunun ülkeye dönüş hareketini gerçekleştirmek oldu. Bu girişim öncesinde, geri dönüşün amacını ve politik önemini ortaya koymak, geri dönüşün biçimini, zamanını, kimlerin döneceğini ve nasıl örgütleneceğini belirlemek amacıyla, örgüt yöneticilerinin ve politik göçmenlerin katıldığı bir dizi merkezi toplantılar düzenlendi. Bu toplantıların sonuçları, yürütülecek hazırlık çalışmalarına yardımcı olmak amacıyla, bir yönlendirme belgesinde ele alındı. Bu belge bütün ülkelerdeki bölge komitelerine ve dönecek politik göçmenlere ulaştırıldı. Ülkelerde yürütülen yerel dayanışma girişimleri ve toplantılarının yanısıra, merkezi olarak Brüksel'de, geri dönecek politik göçmenlerin basın toplantısı düzenlendi ve Federal Almanya'da bir dayanışma gecesi örgütlendi. Döneceklere politik destek sağlamak amacıyla Avrupa parlamentosu ve kimi uluslararası kuruluşlara başvurma girişimlerine destek verildi. Dönmeye karar veren politik göçmenlerin gerek buldukları ülkede, gerekse Türkiye'deki yasal ve hukuki girişimlerine yardım edildi.

Politik göçmenlerin ülkeye geri dönüş eyleminin sonuçlarını değerlendirirken başlıca kazanımlarımız olarak şunları belirtmek gerekiyor:

1- Bu eylem, politik göçmenlerin ülkeye dönüş yolunu aralamış ve vatandaşlık hakkı kaybettirilmiş olanların bu sorununu, çözülmesi gereken bir sorun olarak politik gündeme girmesini sağlamıştır.

2- Geri dönüş eylemi, uluslararası planda, tahminlerimizin çok ötesinde geniş bir politik destek kazanmıştır. Her insanın doğduğu ülkede özgürce yaşama hakkına dayandırılan ve insan hakları gününün 40. yılında gerçekleştirilen girişim, Hıristiyan demokratlardan komünistlere kadar bütün politik partilerin ve değişik insan hakları örgütlerinin dayanışmasını kazanmıştır. Bugün politik göçmenlerin ülkeye dönüş sorunu, Türkiye-AT karma komisyonunun gündeminde, üyelik görüşmelerinin başlaması için çözülmesi zorunlu dört konudan biri olarak yer almıştır. Ayrıca ilk defa, Avrupa'nın değişik ülkelerindeki hükümetler, bu konuda açık tutum almış ve Türkiye üzerinde belli politik baskı girişimlerinde bulunmuşlardır.

3- Geri dönüş eylemi, Batı Avrupa'nın değişik ülkelerinde aynı zamanda bir iç politika olayı haline gelmiştir. Gelişmeler bu ülkelerin basın-yayın organlarında (gazeteler, radyo ve televizyon) geniş bir biçimde yer almış ve kamuoyunda Türkiye'de demokrasi ve insan hakları konusu yeniden bir ilgi merkezi konumuna gelmiştir.

4- Bu girişim sonucunda ülkemizde politik göçmenler sorunu, demokrasi ve insan hakları mücadelesinin bir parçası olarak gündeme gelmiş ve yeni bir demokratik çıkışın örgütlenmesine yardımcı olmuştur.

5-Geri dönüş eylemine, dışımızdaki sol güçlerin bir bölümü açıklamalar yaparak dayanışmalarını dile getirdiler. Diğer bir bölümü ise hayırhah bir tarafsızlık konumu takındılar. Sargın ve Kutlu yoldaşların dönüşünde yaşanan gergin ilişkiler bu eylemde ortaya çıkmadı.

6- Geri dönüş eylemi, rejimi ve hükümeti politik planda sıkıştırmış, Türkiye'de demokrasi olmadığını, "gelsinler, bağımsız mahkemelerde yargılansınlar" argümanının bir demagojiden başka birşey olmadığını bir kez daha göstermiştir. Politik göçmenler, herhangi bir seyahat belgesi verilmemiş olmasına rağmen ülkeye dönerek, hem hükümetin şantajını boşa çıkarmış hem de kamuoyunda haklı bir konum kazanarak moral üstünlük sağlamışlardır. Ulusal ve uluslararası dayanışmanın gücüyle rejimin, geri dönenlere karşı yoğun baskı ve işkence uygulaması önlenebilmiş ve böylece onu geriletmenin olanaklı olduğu daha açık görülebilmektedir.

Bu kazanımlara bakarak geri dönüş eyleminin, politik bir başarı olduğunu söyleyebiliriz. Girişimin örgütlenmesinden öne çıkan eksikliklere gelince:

1- Politik göçmenlerin geri dönüş eylemini birkaç kez ertelenmesinin yolaçtığı tereddütler, dönmeye karar vermiş insanlar üzerinde de etkili oldu. Bu nedenle varolan zamanı, hazırlık çalışmaları açısından iyi kullanmadık. Değişik politik güçler, insan hakları örgütleri, kamuoyunda etkin kişi ve kuruluşlarla, maddi ve moral destek sağlamak amacıyla somut ilişkilerin kurulması gecikti. Çok daha geniş bir çevreyi harekete geçirmek olanaklı iken, bundan yeterince yararlanamadık.

2- Kadrolarımızın, eylemin niteliğine bağlı olarak bireysel inisiyatif ve girişkenliğe dayanan bu tür hareketleri örgütleme deneyimi azdır. Bu nedenle bireysel inisiyatifin, yerel ve Batı Avrupa çapında daha etkili bir biçimde, merkezi örgütlenmelerle desteklenmesini zorunlu kılıyor. Bizim bu alandaki yetersizliklerimiz ise, hem daha güçlü bir hareket yaratmamızı engelledi, hem de dönmeye karar vermiş politik göçmenlerin morallerini zaman zaman olumsuz etkileyen izler bıraktı.

3- Genel olarak, politik göçmenlerin ülkeye geri dönüş hareketi üzerine, parti içinde politik hazırlık düzeyi zayıftır. Bu durum bizlerin, birbirinin peşi sıra

gelen gruplar halinde, sürekli bir girişimi örgütlememizi engelledi.

Bu değerlendirmeden yola çıkarak Batı Avrupa Yürütme Komitesi, önümüzdeki dönemde, politik göçmenlerin ülkeye dönüş hareketinin örgütlenmesinde şu noktaların üzerinde yoğunlaşmanın önemli olduğuna inanıyor.

1- Önümüzdeki 1 yıllık bir perspektif içinde, 2-3 grup politik göçmenin ülkeye dönüş eylemi, bugünden planlanarak somut hazırlıklara başlanmalıdır. Bu eylemlerle ülkeye dönüş yolunu açmak ve bu hakkı politik olarak kazanmak amaçlanmalıdır.

2- Bugün Batı Avrupa'da bulunan, politik göçmen konumundaki kadroların önemli bir çoğunluğunun, kısa dönemde geri dönüş perspektifi zayıftır. Bunun bir nedeni, ülkede ki ^{maddi} yaşam koşullarının yol açtığı insani kaygılardır. Kadrolarımızın birçoğunda varolan meslek, iş, barınacak yer ve askerlik sorunları, onların karar alma süreçlerini etkiliyor. Diğer bir neden ise, geri dönüş konusunda parti içinde kapsamlı bir politik ve psikolojik - moral hazırlık çalışması yürütülmemiş olma- sıdır. Bu nedenle önümüzdeki dönem, parti içinde merkezi olarak planlanmış bir ^{politik} hazırlık çalışması örgütlenmelidir. Bu bağlamda, B. Avrupa'da bütün ülkelerde, politik göçmen kadroların ve parti yönetiminin katıldığı toplantıların düzenlenmesi hedeflenmelidir. Bu politik hazırlık çalışması, sadece Batı Avrupa ile sınırlı düşünülmemeli ve ülke içinde sağlanacak katkı ayrıca somutlanmalıdır. Bunun yanısıra, görece daha uzun bir zaman perspektifi içinde ülkeye dönmeyi düşünen kadrolar belirlenmeli ve bunlara partimizin nasıl yardımcı olacağı her ülke için somutlanmalı, perspektif olarak dönüş zamanı ve biçimi birlikte programlanmaya çalışılmalıdır. Parti, bu kadrolara özellikle kendilerini geliştirmeye, yeni bilgi ve beceriler kazanmaya yönelik somut hedefler göstermeye çalışmalı ve bu hedefler bir politik görev olarak kadroların önüne konulmalıdır.

3- Vatandaşlık hakkı kaybettirilenlerin, bu uygulamaya son vermek amacıyla, Batı Avrupa çapında bir hareket yaratmasına yardımcı olunmalıdır. Türkiye'den geri döndürülen politik göçmenlerin bu hareketin başını çekmesi için uygun koşullar vardır. Ayrıca geri dönüş yapan politik göçmen grupları içinde, vatandaşlıktan çıkarılmış yeni isimlerin yer almasına çalışılmalıdır.

Politik göçmenlerin geri dönüş eyleminin örgütlenmesinin dışında Batı Avrupa Yürütme Komitesi, yerel seçimlerin öne alınmasına ilişkin referandum olayında, Batı Avrupa çapında bildiri çıkarıp dağıtımını örgütleyerek partimizin politikasını yaygınlaştırmaya çalıştı. Türkiyeli göçmen örgütlerinin, referandum kampanyası boyunca, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın buldukları ülkede oy kullanma hakkı istemini yükseltmelerine destek vermeye çalıştık.

Türkiye'de hapishanelerde patlak veren politik tutukluların açlık grevleriyle ve ülkemize göç eden Irak'lı Kürtlerle dayanışma eylemlerinin örgütlenmesi için komitemiz, parti örgütlerini uyarıcı bir çaba içinde oldu. Bu konuda gerçekleştirdiğimiz işler, örgütlü gücümüzle ve potansiyellerimizle kıyaslandığında yetersiz kalmıştır. Ancak Sargın ve Kutlu yoldaşlarla dayanışmanın dışında, diğer alanlardaki demokrasi mücadelesine destek verme konusunda, ortaya çıkan olumsuz duyarsızlığı kırma yolunda kimi adımlar atmayı gerçekleştirdik.

Batı Avrupa Yürütme Komitesinin, basın-yayın, dayanışma ve Türkiyeli sol güçlerle ilişkiler alanındaki faaliyetleri, bu alanlardan sorumlu yoldaşların hazırladıkları ayrı rapor bölümlerinde ele alındığı için, politik çalışmalarımıza ilişkin bu bölümde değerlendirilmemiştir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA MERKEZİ
TÜSTAV

TÜRKİYELİ POLİTİK GÜÇLERLE İLİŞKİLER

Batı Avrupa Yürütme Komitesi, Türkiyeli politik güçlerle üst düzeyde bir dizi görüşmeler yaparak, partimizle bu güçler arasındaki diyalogları geliştirmeye çalıştı. Bu amaçla, eski Dev-Yol'un Devrimci-İşçi kanadının Avrupa'daki liderlerinden Ali Dayı ile bir kez, Kurtulu hareketinin liderlerinden Mahir Sayın ve Bülent Uluer ile iki kez, eski Dev-Yol'un Göçmen kanadının liderlerinden Taner Akçam ile iki kez, Sosyalist Parti'nin Avrupa'daki önde gelen kadrolarından İlkey Oemir ve Deniz Kavukçuoğlu ile iki kez, Halkın Kurtuluşu'nun liderlerinden Yavuz Yıldırım Türk ile bir kez ve Halkın Kurtuluşu'ndan ayrılan bir grubun liderliğini yapan Atilla Keskin ile bir kez parti adına görüşmeler yapıldı. Ayrıca Sol Birlik çalışmaları sürdürüldü. Bunların dışında Milli Görüş'ün önde gelen isimlerinden Abdurrahman Dillipak ile bir görüşme yapıldı. Bu görüşmelerin tamamı bizim tale-miz üzerine gerçekleşti. Yüzyüze yapılan bu görüşmelerin dışında, Birlik Kongresinin açıklanmasından kısa bir süre önce, bütün sol güçler Kongre üzerine bilgi veren ve bu güçlere karşı yaklaşımlarımızı açıklama-ya çalışan bir mektup gönderildi.

Bu görüşmeleri yaparken yöneldiğimiz başlıca hedefler şunlardı:

- 1- Türkiyeli sol güçlerle diyaloglarımızı geliştirmek. Onları Genel Sekreterlerimizin ülkeye dönüş eylemi ve sol güçlere yönelik politikamız üzerinde bilgilendirmeye çalışmak. Bize karşı önyargılı yaklaşımlarını değiştirmek için çaba sarfetmek;
- 2- Türkiyeli sol güçleri, yeni programatik yaklaşımlarımız ve yeni politik düşünce konusunda bilgilendirmeye çalışmak. Onlarla aramızda, yapıcı bir tartışma ortamı yaratmaya çalışmak;
- 3- Türkiyeli sol güçlerle diyalog ve ilişkilerimizi, olabildiğince esnek bir biçim altında sürekli kılmaya çalışmak. Bu amaçla Batı Avrupa'da ortak bir "tartışma dergisi" çıkarma önerimizi gerçekleştirmeye çalışmak;

Yapılan görüşmelerden ortaya çıkan başlıca sonuçlar olarak üzerin durulması gereken noktalar şunlardır:

- 1- Görüşmeler genellikle olumlu bir hava içinde geçmiştir. Diyalog için gerekli bir psikolojik ortamın yaratılmasına katkıda bulunmuştur.
- 2- Görüşmelerin gösterdiği önemli bir gerçek, sol güçlerin, hemen hemen tamamının, bizim geliştirdiğimiz yeni politika ve amaçlarımız üzerine, hiç denecek kadar az bilgilere sahip olduklarıdır. Genellikle bize karşı yaklaşımları, belli önyargılar temelinde şekillenmiş politikalar

sınırlıdır. Bu nedenle onları, politikamız üzerine sürekli bilgilendircek kanalları örgütleme gereği çok acildir.

3- Sol güçler, düşündüğümüzden daha çok, bize ve yaptıklarımıza ilgi duyuyorlar. Son dönemde geliştirdiğimiz politik girişimlerden etkileniyorlar. Ancak onlara, bu politik girişimlerin tek başımıza güçlenmek amacı taşımadığını ve onların mücadelesine de katkı olduğunu anlatmak gerekiyor.

4- Sol güçlerin, özellikle Avrupa'da bulunan kesimleri arasında, yeni sorunlara ilgi ve bir arayış çabası giderek gelişiyor. Bu arayış çabası özellikle Kurtuluş hareketinde ve Sosyalist Parti taraftarları arasında (Avrupa'daki kadroları kendi içlerindeki tartışmada daha çok Halil Berktaş'ın görüşlerini benimsiyor) güçlüdür. Bu durum, bizim onlarla, yapıcı bir tartışma süreci içinde diyalog ve işbirliği geliştirmeye elverişli olanaklar yaratıyor. Ancak genel bir eğilim olarak sol güçlerin, bizimle diyalog ve işbirliği platformlarında " tek başına görünmekten" kaçınması dikkate alınmalıdır.

Yapılan görüşmelerinde olumlu katkısıyla, geçtiğimiz dönemde, Batı Avrupanın değişik ülke ve şehirlerinde bir dizi tartışmalı toplantılar örgütlendi. Bu toplantılarda, bizim ve Kurtuluş'un dışında, değişik Türkiyeli sol politik güçlerin temsilcileri de konuşmacı olarak katıldılar. Devrimci İşçi kalıcı ve sürekli bir işbirliği çalışmasından uzak dururken, çeşitli konularda eylembirliği yapabileceğini ifade etti. Bu bağlamda Federal Almanya'da gerçekleştirilen "Tribunal (12 Eylül'ün yargılanması)" eylemine aktif bir biçimde katıldık. Eyleme bizim katkımızın düzeyi, Devrimci İşçi ile ilişkilerimizi olumlu etkileyen bir adım oldu. Ortak tartışma dergisi çıkarma önerimize, genel olarak olumlu yaklaşımlarına rağmen, bunu sonuç alıcı bir noktaya getiremedik.

Yürütülen girişimlerdeki eksikliklerimizden de yola çıkarak, önümüzdeki dönemde özellikle şu noktaların üzerinde durulmalıdır:

1. Türkiyeli politik güçlerle ilişkiler alanındaki faaliyet, Batı Avrupa Yürütme Komitesi içinde varolan kadro bileşimi sonucu son derece yetersiz kalmaktadır. Adeta diğer işlerden "arta kalan zaman içinde yürütülen bir çalışma" durumundadır. Bu nedenle, sol güçlerle ilişkiler alanında merkezî sorumluluk üslenecek kadroları süratle belirlemek gerekiyor.

2. Ortak tartışma dergisi projemizi, sonuca götürecektir bir kararlılıkla yeniden ele almak ve yeni bir tur görüşmelerin programlanmasını sağlamak gerekiyor.

3. Batı Avrupa çapında tartışmalı konferans dizilerini sürdürmek yarar

olacaktır. Ancak bunların konularını ve zamanını raslantıya bırakmak yerine, daha sistemli yürütülmesi için girişimde bulunmak gerekiyor. Ayrıca bu tartışma toplantılarının daha düzenli bir içerik kazanmasına yardımcı olmak amacıyla, konferans sonuçlarının yayınlanması önerisi geliştirilebilir.

4. Belli bir programa bağlı olarak yürütülecek, herkeze açık tartışma toplantılarının yanısıra, değişik ülkelerde ve yerel planda daha dar ve sürekliliği olan, "tartışma gruplarının" örgütlenmesi hedeflenmelidir. Bu gruplara değişik politik eğilimden insanların katılması amaçlanmalıdır. Hollanda'da başlatılan böyle bir deneyin, Batı Avrupa'da yaygınlaştırılması için uygun koşullar vardır.

5. Türkiyeli sol grupların önemli bir çoğunluğu, giderek daha açık bir biçimde, uluslararası planda gelişen süreçlere ve yeni politik düşünce ve tutum almaktadır. Bu diyalog ve işbirliğinin daha da geliştirilmesinin önündeki başlıca engeli oluşturuyor. Partimiz, ideolojik faaliyeti bütününde bu oluguyu dikkate almak, uluslararası gelişmeler üzerine aydınlatıcı propaganda faaliyetini, özel bir kampanya olarak örgütlemek ve sol güçlerle daha aktif bir tartışma yürütmek zorundadır. Ayrıca Türkiyeli sol güçlerle, yerel planda ilişkilerimizin zayıflığında, onların bize yönelttikleri eleştiriler karşısında kadrolarımızın hazırlıksızlığı önemli bir rol oynuyor. Bu nedenle, değişik düzeylerde parti üyeleri sol güçlerle ilişki geliştirmek, onlarla tartışmak yerine, uzatılmayı yeğliyorlar. Parti basınımızda, sol güçlerin bize yönelttikleri eleştirileri kapsamlı bir biçimde yanıtlayan yazılara gereksinim büyük tür. Polemik yapmama adına eleştirileri yanıtsız bırakmak, kadroların kendilerine güvenli bir biçimde bu güçlerle ilişki kurmalarını olumsuz etkiliyor. Ayrıca parti üyelerini, sol güçlere yönelik politikamız üzerine daha geniş bilgilendirme ihtiyacı vardır.

Abdurrahman Dillipak ile görüşmanın sonuçları üzerine ise, parti adına gerçekleşen bu ilk adımın olumlu bir başlangıç olduğu söylenebilir. Kendisini, özellikle açıklamaya çalıştığımız, "mücadelemizin sadece parti kurmak için değil, bütün darbelerin kökünü kazıyacak bir demokrasi için olduğu" yolundaki görüşlerimizin etkilediğini söyleyebiliriz. 141, 142 ve 163. maddelerin kaldırılması için birlikte mücadele edilebileceğini belirtiyor. Genel olarak sola yönelttiği, bizce haklı olan bir eleştirisi "dindarların, solun haklarını savunmak konusunda gösterdiği tutarlılıkta karşılık, sol güçlerin, dindarların istemleri ve duyarlı olduğu konularda, aynı oranda tutarlı tutum takınmakta çekingen davranmaları". Sargın ve Kutlu davasıyla dayanışma konusunda çaba sarfedeceğini belirtti.

Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin oluşması aşamasında, Sol Birlik, kendi varlığına son verme kararına varmıştı. Sol Birlik'i oluşturan partiler, bu deneyimi birlikte değerlendirmek ve her dağılan birlikten sonra, sol içinde adet olduğu üzere, tarafların birbirlerini suçladıkları polemikler geleneğini aşmak amacıyla ortak bir açıklama hazırlamak için bir dizi toplantılar yaptı. Sonuçta kısa bir ortak açıklama yapıldı. Partilerin farklı yaklaşımları nedeniyle ortak deneyim birlikte değerlendirilemedi. Ancak bütün taraflar, birbirlerini suçlayıcı polemiklerden uzak kalmayı başardı. Sol Birlik deneyiminin daha geniş ölçüde değerlendirilmesine ihtiyaç vardır. Bu deneyimin öne çıkan sonuçları üzerine kısaca şunlar söylenebilir:

1. Sol Birlik, Türkiyeli güçler arasında en uzun süreli kalıcı birlik örneği oldu. Ayrıca bu birlik, Türkiyeli sol güçlerle, kürt ulusal güçlerinin birlikte iş yaptığı en uzun süreli platformdu. Bu başarısında, Sol Birlik'i oluşturan partilerin birbirlerine ideolojik ve politik yakınlığı belirleyici oldu.

2. Sol Birlik dışındaki sol güçlerle olumlu ilişkiler geliştiremedi. B konuda "kendisini yeterli görmesi" ve dışındaki sol güçlere yönelik somut bir politikasının olmayışı ve " varolan durumu değiştirmek için" ısrarlı bir çaba yürütmemesi etkili oldu. Ancak diğer önemli bir neden Sol Birlik'in bizzat kendi oluşumunun yol açtığı olumsuzluk idi. Birçok deney gösteriyor ki, sol güçlerin bir bölümünün belli programatik görüşler etrafında biraraya gelmeleri, diğerlerinin bloklaşmasına yol açıyor.

3. Sol güçler arasındaki birlik deneyleri açısından, cephe deneyimleri dayanan birlik anlayışlarının aşılmasına ihtiyaç vardır. Birbirine yakın güçlerin, uzun erimli programatik belgeler etrafında biraraya gelmeleri, hem diğerlerini olumsuz tavır almaya itiyor, hem de çoğu kez programatik yaklaşımlardan ^{kaynaklanan} uzaklaşmalara dayalı " ortalama programlar" ilerive yönelik farklılıkları sürekli tartışma gündemine getiriyor. BU programatik belgelerin nasıl " yorumlanıp uygulanacağı" üzerine tartışma, öncel gelişmeler içinde birlikte iş yapma sürecinin önünü geçiyor.

4. Sol Birlik çalışmalarının önemli bir zaafı, öncel politik gelişmeler karşısında ortak politikalar üretmemesiydi. Bu zaaf onun, gelişen olaylara birlikte müdahale edecek bir eylem çizgisi geliştirmesini engelledi. Ayrıca bizim geliştirdiğimiz politika nedeniyle makas daha da açıldı.

5. Türkiye'de politik çalışmaların, yeniden canlanma eğilimine girmesi ve ağırlığın ülkeye kaymasıyla Sol Birlik, bu gelişmeye uygun bir politika ve ortak örgütsel faaliyet geliştiremedi. Bu nedenle politik faaliy